

A microscopic image of skin tissue, showing various layers and structures. Several bright, glowing spots are visible, likely representing the application of light therapy. The overall color is a vibrant blue.

FOTODYNAMISK TERAPI (PDT) MED DAGSLJUS

FÖR BEHANDLING AV AKTINISKA KERATOSER

INFORMATION TILL DIG SOM SKA BEHANDLAS
MED AMELUZ (5-AMINOLEVULINSYRA) GEL

Delas ut av behandlande sjukvårdspersonal

**DIN LÄKARE HAR ORDINERAT FOTODYNAMISK BEHANDLING
MED DAGSLJUS FÖR DINA AKTINISKA KERATOSER**

Vad är aktiniska keratoser?

Aktiniska keratoser förekommer i hudområden som utsatts för mycket sol genom livet och med tiden har blivit skadade. Aktiniska keratoser är ofta röda eller ljusbruna i färgen med små hårda fjällbildningar. Även om de flesta aktiniska keratoser är ofarliga, kan de ibland utvecklas till en form av hudcancer som kallas skivepitelcancer. Det är därför du ska behandla dina aktiniska keratoser. Medan vissa aktiniska keratoser uppträder som ojämna eller fjällande fläckar på huden, är det möjligt att andra uppträder som osynliga solskador runt hudförändringen. Av den här anledningen kan din läkare ha föreslagit att ett större område ska behandlas.

➤ **Visste du att** aktiniska keratoser har uppkommit under lång tids UV- och solexponering? Även om du är väldigt försiktig i solen idag, så är det den samlade soltiden under ditt liv som har gett upphov till dina hudförändringar. Solexponering innebär inte enbart tid på stranden, utan all tid som du har tillbringat i solen. En cykeltur, skidåkning eller trädgårdsarbete är också exempel på solexponering.

Fotodynamisk behandling (PDT)

Fotodynamisk behandling (eller photodynamic therapy, PDT) är en behandling av aktiniska keratoser som innebär att ett läkemedel, innehållande en aktiv substans, i gelform stryks på det drabbade området. Gelen tränger in i huden och i de skadade cellerna omvandlas den aktiva substansen till ett ljuskänsligt ämne som aktiveras vid belysning med dagsljus. De skadade cellerna förstörs och de friska cellerna lämnas intakta.

Vad behöver jag göra innan mitt behandlingstillfälle?

En tid innan behandling kan din läkare eller sköterska be dig att dagligen smörja de hudområden som ska behandlas med en mjukgörande kräm. Krämen hjälper till att mjuka upp eventuella skorpor eller fjällningar på huden. Du ska inte smörja in dig med mjukgörande kräm på behandlingsdagen. Din behandlande läkare talar om vad som gäller för just dig.

Hur ska jag planera behandlingsdagen?

Beräkna ca 3 timmar totalt för hela behandlingen. När du kommer till mottagningen kommer sjukvårdspersonalen att förklara behandlingsprocessen.

-
- > **Tänk på att** en normal process efter PDT-behandling är att lokal rodnad och sår kan uppstå på de behandlade områdena och att du därför kan behöva planera din behandling med hänsyn till detta. Dagsljus-PDT ska inte genomföras om temperaturen är lägre än 10° C eller vid regn.
 - > **Tänk på att** Ameluz inte rekommenderas under graviditet. Amning ska avbrytas under 12 timmar efter applicering av Ameluz.
-

Behandlingsförlopp

Applicering av solskyddsmedel:

Solskyddsfaktor 30 eller högre, som inte innehåller fysikaliska filter.

Steg 1:

Det första steget är att smörja solskydd på området som ska behandlas, såväl som på andra exponerade områden, minst 15 minuter innan behandling. Solskyddet ska innehålla kemiska filter och får inte innehålla något fysikaliskt filter eftersom det påverkar effekten av behandlingen.

Solskyddet kan även smörjas in hemma. Behandlande personal talar om vad som gäller för just dig.

Steg 2:

Området förbereds för behandling genom att huden torkas av med en spritkompress och därefter avlägsnas eventuella kvarvarande fjäll och skorpor genom lätt skrapning.

Steg 3:

Applicering av läkemedlet. Gelen stryks på hudområdet som ska behandlas.

Inom 30 minuter efter applicering av gelen ska du gå ut och stanna utomhus under 2 timmar i fullt dagsljus.

Steg 4:

Belysning med dagsljus i 2 timmar, vid minst +10°C

Val av plats är upp till dig så länge du är i dagsljus. Många mottagningar har en trädgård eller gårdsplan där du kan sitta. Bor du nära kan du även åka hem. Tänk på att du inte behöver fullt solljus, enbart dagsljus. Förbered dig på att stanna ute. Ta gärna med musik och förbered en kaffetermos innan. Gå inte in under behandlingen.

Vid belysning är det vanligt att du känner stickningar och obehagskänsla i det behandlade hudområdet, vilket är helt normalt när den aktiva substansen i gelen reagerar och de skadade cellerna behandlas.

Steg 5:

Tvätta bort kvarvarande gel efter två timmars ljusexponering. Det är alltid viktigt att skydda dig mot solljus, men särskilt viktigt att skydda behandlingsområdet de första två dygnet efter behandling.

Din behandling är nu klar.

Vad händer sen?

Du kan förvänta dig att det behandlade området blir rött och inflammerat och efter en till några dagar bildas ofta, men inte alltid, sår som kan vätska de första dagarna. Vid behandling i ansiktet kan också en svullnad kring ögonen och i ansiktet uppstå. Det här är en normal reaktion som brukar lägga sig inom några dagar. Hela sår-läkningsprocessen när skadade celler ersätts av nya friska celler brukar ta ca 2 veckor. Riv inte bort skorpor och fjäll, de faller bort av sig själva så snart ett nytt hudlager har bildats.

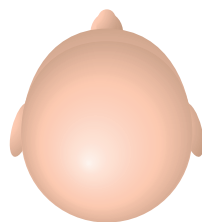
En stickande och svidande känsla kan kvarstå en tid efter avslutad behandling men brukar klinga av ganska snabbt. En kyld handduk eller en liten ispåse för det behandlade området lindrar ofta effektivt. Det irriterade hudområdet eller såret kan vid behov täckas med ett vanligt plåster eller en kompress. Du kan duscha som vanligt efter behandlingen och det irriterade hudområdet eller såret kan tvättas med vanligt vatten.

I vissa fall kan den efterföljande hudreaktionen vara extra kraftig. Detta är en effekt av behandlingen, men kontakta din mottagning om du känner oro.

Vanligtvis kallas du till uppföljning av resultatet efter ca 3 månader. Detta kan se olika ut i olika regioner utifrån gällande vårdprogram.

> Skorpor och inflammation efter behandling visar var skadade celler behandlats.

> Normala, friska hudceller kan återbildas inom några veckor.

Allmänna råd efter behandlingen: Skydda ärr och behandlade områden under läknings- tiden och efterföljande månader. Använd alltid solskyddscrem med hög solskyddsfaktor (minst 30). Aktiniska keratoser är orsakade av solljus och risken för nya förändringar är stor och ökar vid fortsatt solexponering. Det är viktigt att du ändrar ditt solbeteende. Skydda din hud med kläder och huvudbonad och glöm inte att skydda utsatta områden som exempelvis händer och öron. Skugga istället för direkt solljus rekommenderas.

i Kom igång

Tid och plats för förberedelse och applicering av Ameluz gel:

Tid för eventuell uppföljning:

Kontaktuppgifter vid frågor:

Denna information har tagits fram av Galenica i samarbete med:

Alexandra Sjöholm, VO Hud- och könssjukvård Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Göteborg,

Eva Artursson, Hudmottagningen, Danderyds Sjukhus, Stockholm,

Karin Håkansson, Hudläkargruppen, Stockholm,

Sofia Strandberg, Hudmottagningen, Skånes Universitetssjukhus, Lund,

Sophia Johansson, Hudmottagningen, Centralsjukhuset Karlstad.

GALENICA

Galenica Derma AB | Medeon Science Park | 205 12 Malmö